

Asia: Lausuntopyyntö, YVA-selostus, Varisvuoren tuulivoimahanke, Pihtipudas, Pyhäjärvi (KESELY/2432/2023)

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi, kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Eurowind Energy Oy suunnittelee 7 voimalan Varisvuoren tuulivoimatuotantoaluetta Pihtiputaalle. Hankealueen koko on n. 890 ha (ohjelmavaiheessa 1080 ha) ja voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus on 270 m. Varsinaisen tuulivoima-alueen lisäksi hankealueeseen kuuluu tarkasteltava sähkönsiirtoalue. Tuulivoima-alue suunnitellaan liitettäväksi joko ilmajohtolla tai maakaapelilla n. 4, 5 km etäisyydellä olevaan Elenian Vuolijoki-Pihtipudas 110 kV- voimajohtoon.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Vaikutukset linnustoon arvioidaan kohtalaisiksi ja muuttavaan linnustoon vähäiseksi. Hankealueella on metson soidin ja alueelta on havaittu myös muita metsäkanalintuja mm. riekko.

Pistelaskennan osalta Luke näkee, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Metson osalta selostuksessa kerrotaan, ”metson on todettu välttelevän tuulivoimaloiden lähiympäristöä 650 metriin asti (Coppes ym. 2020). Vähintään tällä etäisyydellä soidinalueesta sijaitsee neljä Varisvuoren hankevaihtoehdon VE1 voimalapaikkaa”. Tarkoitetaanko tällä sitä, että näiden neljän voimalan ja soitimen välillä on vähintään tuo 650 m? Lisäksi selostuksessa todetaan, että yksi voimaloista sijoittuu metson soidinpaikan reunalle. Selostuksessa kerrotaan, että elinympäristöjen häviäminen soidinpaikan sisällä ei ole merkittävää, mutta tätä ei perustella.

Vaikutukset metsäpeuralle ja suurpedoille arvioidaan kohtalaisiksi. Muun lajiston osalta vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Vaikutukset lähimpään Natura-alueeseen (Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähde) arvioidaan selostuksessa merkittävydeltään kohtalaisiksi.

Varisvuoren hankealue rajautuu Neoen Renewables Finland Oy:n Kangasjärven hankkeeseen, jossa suunnitellaan 71–111 tuulivoimalaa alueelle. Lähiympäristöön sijoittuu myös muita tuulivoimahankkeita (kts. esim. selostuksen s. 213, Kuva 49.).

Kuten selostuksessa todetaan, yhteisvaikutuksina elinympäristöt pirstoutuvat laajempialaisesti ja häiriöille herkille lajeille (esim. metsäkanalinnut) mahdollisuudet löytää korvaavia häiriöttömiä elinympäristöjä heikkenee. Myös muuttavaan linnustoon arvioidaan syntyvän yhteisvaikutuksia.

Selostuksessa todetaan yhteisvaikutusten osalta, että suurpetojen ja metsäpeuran osalta hankkeilla voi olla heikentävä vaikutus. Muun lajiston osalta häiriövaikutusten todetaan selostuksessa lieventyvän eläinten tottuessa voimaloiden toimintaan.

Erityisesti metsäpeuran osalta hanke on osa koko läntisen Suomen ja Suomenselän populaation kattavaa luontokatoa (myös toiminnallista luontokatoa), joka muodostuu kaikista niistä rakenteista ja niiden häiriövyöhykkeistä, joita suunnitellaan kattavasti koko Suomenselän metsäpeuran populaation alueelle poronhoitoalueelta Pirkanmaalle asti. Luke näkee, että nykyiset laaja-alaiset uusiutuvan energian suunnitelmat ovat vakava riski koko EU:n ainoalle fennicus-alalajin populaatiolle yhdessä muiden muutosvoimien kanssa. Luke samalla näkee, että puhtaan siirtymän toteutus ja biodiversiteettitavoitteet ovat osin keskenään ristiriitaisia, koska tuulivoimaa on rakennettu, rakenteilla ja suunnitteilla koko metsäpeuralla tärkeiden Natura2000-suojelualueverkoston välittömään läheisyyteen koko sen läntiselle levinneisyydelle. Eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen kuten myös tuulivoimarakentamista (ja muun maankäyttöä) ohjaavan lainsäädännön kehittämistä, jossa minimoitaisiin haittoja jo ennakolta järkevällä laajamittaisella suunnittelulla.

Selostuksessa lieventämisehdotukset jäävät hyvin suppeiksi keskittyen lähinnä rakentamistoimien ajoittamisessa lisääntymisajan ulkopuolelle. Tästä Luke tuo esille sen, että vaikka rakentamistoimien sijoittuminen lisääntymisajan ulkopuolelle todennäköisesti hyödyttää lajeja, se koskettaa vain kyseistä ajanjaksoa. Mikäli useista hankkeista aiheutuu kumulatiivisia vaikutuksia rakentamisen ja sen jälkeisen toiminta-ajan myötä, vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia. Korvaavien elinympäristöjen puuttuessa tai ollessa heikompia lisääntymiselinympäristöjä, tämä rakennustoimien ajoittaminen on vain lyhytkestoinen lievennyskeino.

Hankealueen ympäristöön on suunnitteilla hankkeita sellaisten lajien ympäristöön, joille vähäisemmän ihmishäiriön ympäristöt ovat tärkeitä. Väistömahdollisuuksia siten, että ympäristön kantokyky pysyisi, ei välttämättä ole. Lievennyskeinojen esittäminen myös yhteisvaikutuksien välttämiseksi olisi erittäin tärkeää.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kuten selostuksessa tuodaan esille, keskeisiä ovat tämän hankkeen mahdolliset yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutuksissa kaikki mahdolliset riskit korostuvat, sillä alueelle on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Tämä tuo haasteita lajeille, jotka tarvitsevat vähäisen häiriön ympäristöjä, ja joille väistömahdollisuuksia tai korvaavia elinympäristöjä ei välttämättä ole. Eri tavoitteiden yhteensovittamista varten tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen kuten myös tuulivoimarakentamista (ja muun maankäyttöä) ohjaavan lainsäädännön kehittämistä, jossa minimoitaisiin haittoja jo ennakolta järkevällä laajamittaisella suunnittelulla.

Sirpa Thessler

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 21.01.2026 klo 14:00:44.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: